

Wim Wentzel van Bekijk 't:

“We willen jongeren bereiken die creatief zijn, maar een hekel aan kunst hebben”

Het project Bekijk 't organiseerde zes jaar geleden met subsidie van Cultuur en School succesvolle CKV-tournees. Nu is het een zelfstandige organisatie in het kunstplan. Directeur Wim Wentzel vertelt hoe je onbereikbare jongeren bereikt door hen een actieve rol te geven in kunst en cultuur.

“Ik deed indertijd de publiciteit bij Orkater maar mijn achtergrond is breder, van theatertechniek tot sociaal cultureel werk. Zo kwam ik op het idee om Bekijk 't op te zetten: een samenwerkingsproject met Toneelgroep Amsterdam, De Theatercompagnie, het Syndicaat en Dogtroep om CKV-tournees met educatieve activiteiten voor jongeren te organiseren. Bij Cultuur en School was men enthousiast om het plan te subsidiëren. De CKV-tournees bleken naast de workshops een groot succes, maar eigenlijk wilden we nog meer doen voor jongeren. Een nadeel van de projectmatige subsidies van Cultuur en School is dat je op den duur continuïteit mist en niet op de lange termijn kunt plannen. Daarom besloten we een structurele subsidie aan te vragen en nu zit Bekijk 't als zelfstandige organisatie in het kunstplan. Ons werk heeft zich steeds meer verbreed. We coproduceren voorstellingen en orga-

niseren workshops rond allerlei disciplines, maar we maken ook lesmateriaal rond kunst en cultuur en hebben zelfs een jongerenpersbureau opgezet.”

KUNST IS CREATIVITEIT

“Toen we begonnen, draaide het vooral om leerlingen van havo en vwo, maar ik wilde ook de veel bredere multiculturele doelgroep van jongeren in het vmbo bereiken. Met name jongeren die van huis uit juist niet in kunst geïnteresseerd zijn. Die kun je niet vermoeien met een avondvullende voorstelling van Shakespeare. Als ze één keer een negatieve ervaring hebben, laat dat een litteken achter. Je moet dus heel voorzichtig zijn met wat je ze aanbiedt. Maar we willen ook de creativiteit van de jongeren zelf stimuleren. Onze missie is: kunst is creatief. Als jongeren een hekel hebben aan kunst met een grote K, wil dat nog niet zeggen dat ze niet creatief zijn. Door hen

zélf dingen te laten doen realiseren ze zich: kunst kan wél leuk zijn! Dan kun je zelfs de moeilijkste doelgroepen, zoals leerlingen van zmk-scholen, enthousiasmeren. We werken met voor alle jongeren herkenbare media als animaties en computerspelletjes. Zo zijn rond Children of Herakles, van Peter Sellars in het Holland Festival, animatie-workshops opgezet. De thematiek in deze voorstelling, de problematiek van vluchtelingen, spreekt tot de verbeelding van jongeren met ouders uit alle windstreken. Door dit thema in de animaties te verwerken, komt het voor hen tot leven. Het resultaat van de workshops was te zien in een expositie. Regisseur Peter Sellars kwam vervolgens op bezoek om er zelf zijn commentaar op te geven. Dat nodigt de jongeren uit om hem na afloop van de voorstelling hun mening te vertellen. Zo ontstaat er een dialoog tussen het publiek en de makers van kunst en krijg je een meerwaarde. Eén plus één is dan ineens drie.”

INTERACTIEVE VOORSTELLING

“De sleutel blijft communicatie: je moet je in jongeren kunnen inleven. Voor uitgeverij ThiemeMeulenhoff ontwikkelden we dvd's als illustratie bij CKV-lesboeken. Dan gaan we op zoek naar aansprekende voorbeelden: als het over architectuur gaat, kiezen we bijvoorbeeld het ontwerp van het gebouw van het Amsterdamse Montessori College Oost en bij het onderwerp design kiezen we het ontwerp van een scooter. Zo ontstaat er een link met hun eigen belevingswereld. De jongeren krijgen een sleeds actievore rol in de projecten. Zoals in het goed draaiende jongerenpersbureau Deadline, met een site op internet en een wekelijkse rubriek in de kranten *Spits* en *De Pers*. De dertig redacteurs hebben een schrijftaining gekregen en schrijven korte recensies over kunst, van boeken tot concerten. De internetsite trekt inmiddels 2500 jonge bezoekers per dag. Voor het nieuwste project, *Strada*, hebben we zelf een voorstelling geproduceerd met

danstheater ISH en met theaterinitiatief rZpki, geïnspireerd op de film *La Strada* van Fellini. Rond de thematiek van de voorstelling organiseren we workshops spel, dans, muziek en fotografie. De resultaten daarvan nemen we op met greenscreentechniek, waarmee je beelden in bestaande scènes kunt monteren. Met aan het slot een zelfgemaakte mini-Strada.”

“Het is allemaal erg kostbaar en we financieren zo'n project met aanvullende subsidie van zowel het VSBfonds, de VandenEnde Foundation en het AFPK. Mede om de kosten te drukken, zoeken we ook naar hechte samenwerking met culturele instellingen in het land, zoals het Utrechts Centrum voor de Kunsten (UCK). Op die manier kunnen we bij de workshops ook gebruik maken van hun faciliteiten en docenten. Maar het heeft ook een spin-off effect: enthousiaste scholen kunnen vervolgens bij hen terecht voor andere projecten rond cultuur. In het eerste jaar van Bekijk 't bereikten we enkele honderden jongeren, inmiddels zitten we ver boven de 10.000 per jaar. Nu we weten hoe we moeilijk bereikbare doelgroepen kunnen enthousiasmeren, zie ik het als een uitdaging om de projecten ook inhoudelijk verder te verdiepen. Daarin de lat stap voor stap hoger leggen, is onze missie voor de toekomst.”

NIEUWE DOELGROEPEN

Door de invoering van CKV in het onderwijs, de komst van de CKV-bonnen, maar ook door het Actieplan Cultuurbezoek 2001-2004 werden culturele instellingen het laatste decennium gestimuleerd hun publieksbereik onder jongeren te vergroten. Dit door meer en ander aanbod te creëren voor een nieuw en ander publiek. Enkele jongeren theatergroepen, wier werkwijze en aanbod door velen als voorbeeld werden genoemd, zijn de Utrechtse Theatergroep Dox, Rotterdams Lef, (Arts)jaki Nulwintig uit Amsterdam en ISH. Ook Bekijk 't, Kunstbende en Digital Playground zijn voorbeelden van landelijk opererende instellingen die - of dan niet met steun van Cultuur en School - erin slagen nieuwe doelgroepen, waaronder jonge afzichten, te bereiken met een vernieuwend aanbod.